

PRZYSTANEK

bezpłatny dwutygodnik
miłośników komunikacji

nr 11 (11)
18 czerwca 2002 r.

kontynuacja Nowinek z Pyrogradu

www.mpk.poznan.pl/kmps/przyst

Z kraju i ze świata

■ **Berlin (S-Bahn).** 16 czerwca ma zostać oddany do użytku ostatni odcinek Ringbahn. Po raz kolejny zrewolucjonizuje to sieć kolejki, której linie mają kursować następująco:

- **S1:** Wannsee – Yorckstr. i Nordbahnhof – Oranienburg;
- **S2:** Blankenfelde – Yorckstr. i Gesundbrunnen – Bernau;
- **S25:** Nordbahnhof – Henningsdorf;
- **S26:** Lichterfelde Süd – Papestr. i Nordbahnhof – Birkenwerder (przez Pankow). Linie te są podzielone czasowo ze względu na remont tunelu;
- **S3:** Erkner – Charlottenburg (skrócona);
- **S4:** zlikwidowana;
- **S41:** Gesundbrunnen – Gesundbrunnen (zgodnie z ruchem wskazówek zegara);
- **S42:** Gesundbrunnen – Gesundbrunnen (w przeciwnym kierunku);
- **S45:** zawieszona na czas przebudowy, w zamian kursuje **S47**;
- **S46:** Königs Wusterhausen – Gesundbrunnen;
- **S47:** Spindlersfeld – Gesundbrunnen;
- **S5:** Strausberg Nord – Westkreuz (skrócona);
- **S6:** zlikwidowana;
- **S7:** Ahrensfelde – Potsdam Hbf.;
- **S75:** Wartenberg – Spandau DB;
- **S8:** Zeuthen – Gesundbrunnen (przez Sonnenallee);
- **S85:** zlikwidowana;
- **S86:** zlikwidowana;
- **S9:** Flughafen Schönefeld – Spandau DB (przedłużona).

■ **Bytom (autobus).** Miejscowy PKM zmienił numer pozyskanego już wcześniej z PKM Jastrzębie ikarusa 280 z 12 na 7241.

■ **Bytom, Chorzów (tramwaj).** Pociąg roboczy złożony z wagonu 4N-37 i lorci zmuszony był spędzić noc z 5 na 6 czerwca w zimnym łożu – w nieużywanej do tego celu od około 30 lat zajezdni Łagiewniki. Powodem niecodziennego postoju była poważna awaria pantografu. Rano skład został odholowany do zajezdni Chorzów Batory. Przypomnijmy: zajezdnia Łagiewniki obecnie mieści na swoim terenie Warsztat Zwoźnic ZUTiKT-2.

■ **Chorzów (autobus).** Autobus MAN SL223, o którym informowaliśmy, iż jest testowany przez firmę Usługi Przewozowe Henryk Polak, bynajmniej nie był przez pana Henryka testowany – został on przez niego kupiony.

■ **Frankfurt nad Odrą (autobus).** Fanom średniopodłogowych mercedesów O405 i O405G pozostaje niewiele czasu na uwiecznienie ich na

kliszy. Już we wrześniu zostaną one wycofane z eksploatacji. Zastąpi je flota dwudziestu dwóch 12- i 18-metrowych, niskopodłogowych MANów napędzanych gazem ziemnym. Zakup nowych autobusów jest możliwy, m.in., dzięki dotacji w wysokości 1,5 miliona euro, przyznanej przez niemieckie ministerstwo ochrony środowiska. Swoją drogą, ciekawe, czy wycofane z Frankfurtu autobusy trafią do kogoś z polskich przewoźników?

■ **Gdańsk (autobus).** 11 czerwca przyjechały pierwsze trzy z dwudziestu zamówionych MANów NL263. Ich wyświetlacze pochodzą z firmy R&G. Oprócz króciaków nadejdą jeszcze trzy NG313.

■ **GOP (autobus).** 22 kwietnia nastąpiła zmiana trasy linii **615**, dzięki czemu dodatkowo obsługuje rejon ulic Rataja i Ossowskiego na osiedlu Witosa w Katowicach. Od 1 maja uruchomiono dwie kolejne linie hipermarketowe (płatne) z Miechowskiej Plejady: **751** do Radzionkowa i **752** do Zabrze. Zawieszono uległa dotychczasowa bezpłatna linia **S-12** ze wspomnianego centrum handlowego do Zabrze. Linie **751** i **752** obsługuje Meteor Jaworzno. Zawieszono też nocne kursy linii **814**. Była to jedyna nocka obsługiwana przez prywatnego przewoźnika – PUP Czeladź. Od 1 czerwca na liniach **10** i **910** pojawiły się autobusy przegubowe, co spowodowało przesunięcie obsługi z zajezdni Zawodzie do zajezdni Katowice. Ponadto kilka kursów linii **96** dociera dodatkowo do pętli Siemianowice Powstańców, a linia **138** jadąc do Piotrowic obsługuje rejon ulicy Ułańskiej na katowickim osiedlu Tysiąclecia. Dwa nocne kursy linii **830** Katowice – Bytom skierowano natomiast przez Piaśniki i Chropaczów.

■ **GOP (autobus).** 26 maja, w związku z tradycyjną pielgrzymką mężczyzn do bazyliki w Piekarach Śląskich, poza tradycyjnymi objazdami w centrum Piekar, uruchomiono dwie dodatkowe linie przyspieszone: **P-1** na trasie z Halemby przez Kochłowice i Chorzów do Piekar oraz **P-2** z Gliwic przez Zabrze.

■ **GOP (tramwaj).** 18 maja, z okazji 80 rocznicy podpisania Konwencji Górnośląskiej oraz 35-lecia wagonów 102N, Klub Miłośników Transportu Miejskiego w Chorzowie Batorym zorganizował imprezę objazdową ostatnim śląskim kanciakiem, czyli wagonem 102N-150. Miłośnicy objechali wszystkie trasy przecinające dawną granicę państwową. Tradycją stały się awarie pantografu w tym wagonie – nie inaczej było i tym razem. Na szczęście udało się wykonać wszystkie zaplanowane kursy.

■ **GOP (tramwaj).** Kryzys w gospodarce powoduje regresję na rynku reklamowym, a co za tym idzie, zwiększa się ilość wagonów w malowaniu zakładowym (lub też w malowaniu niechlujnym, czyli

w podkładach po reklamach – jest to wynik działań firmy Business Consulting, koordynującej „upierzenie” tramwajów). Na szczęście, świeże kremowo-czerwone wdzianko zdobi wagony: 102Na-228, 105Na 370+371, 582+580, 594+593, 659, 694+693, 697 i 785+786 (ZUTiKT-2 Chorzów); 105Na-490, 491, 683, 684 i 722 (ZKT-3 Bytom); 598 i 662+617 (ZKT-5 Katowice).

■ **GOP (tramwaj).** Od 1 maja KZK GOP zafundowało pasażerom kolejną porcję atrakcji w postaci dalszych ograniczeń komunikacji tramwajowej. Na linię **9** wróciły następne trzy składy (z ośmiu pociągów oznaczony jako **92** jest nadal obsługiwany solówką), lecz tylko do godziny 16:00, potem są one podmieniane na solówki – dwie z linii **30** i dwie wyjeżdżające specjalnie z zajezdni. Ponadto zlikwidowano dwa pociągi w niedziele i święta – w rozkładzie jazdy jest po prostu 36-minutowa dziura. Z linii **15** znów zniknęła stodwójka zastąpiona składem 2x105N, a w godzinach popołudniowych w dni robocze następują podmiiany na solówki przy zajezdni Zawodzie. Niewątpliwą atrakcją dla pasażerów jest konieczność 15-minutowego oczekiwania na wyjazd innego tramwaju. Linia **22** została ograniczona dość poważnie: poza kilkoma kursami w godzinach szczytu i wieczorem, wszystkie pozostałe kursy skrócone zostały do pętli Gołonóg Podstacja, a największą pomyłką tej zmiany jest oznaczenie kursów w relacji Czeladź Pętla – Gołonóg Podstacja jako linii nr... **32**. Linia ta do 1983 r. jeździła z Bytomia do Stolarzowic. Ponadto, dokonano drobnych korekt rozkładu jazdy lub obsady taborowej na liniach **3**, **12**, **13**, **14**, **21**, **30** i **40**.

■ **GOP (tramwaj).** Na Dzień Dziecka KZK GOP zabrakło już pomysłów na ciekawą, więc oberwała tylko linia nr **11**, której zlikwidowano wieczorne kursy w niedziele i święta oraz wprowadzono podmiiany dwóch pociągów w dni robocze wieczorem na solówki.

■ **Gorzów Wlkp. (autobus).** MZK Gorzów uruchomiło dwie linie autobusowe **123** i **223**, które połączyły os. Staszica z osiedlem Ustronie oraz zapewniły dojazd mieszkańcom do Centrum Rehabilitacyjno-Sportowego Słowianka.

■ **Gorzów Wlkp. (tramwaj).** Pod koniec maja znienacka wyremontowano fragment torowiska na ul. Sikorskiego. Remont był spowodowany pęknięciem szyny oraz fatalnym stanem podkładów. Na czas remontu zawieszono kursowanie linii tramwajowych nr **1** i **2**. Natomiast na trasie Wieprzyce – Centrum uruchomiono zastępczą linię autobusową **T-1**. Na trasie Os. Piaski – Siłwana kursowała linia tramwajowa **3**.

■ **Gorzów Wlkp. (tramwaj).** Stare, punkowe

hasło „No future” odzywa na torowiskach i w zajeżdżniach Gorzowa. MZK Gorzów staje jednak do walki z tramwajową beznadzieją i planuje zakupy taboru. „Nowymi” wozami będą najprawdopodobniej 6ZGTW z Kassel (rocznik 1971).

■ **Katowice (autobus).** Warsztat PKM Katowice opuścił kolejny autobus po remoncie kapitalnym. Jest nim ikarus 280.26-4286 z 1988 roku. Remont objął regenerację podstawowych podzespołów układu napędowego oraz elementów podwozia i nadwozia (m.in. wymiana blach). Autobus tradycyjnie wyposażono w wyświetlacze Pixel Bydgoszcz. Trwa remont ikarusa 280.26-112 z 1986 roku. Łącznie PKM Katowice posiada obecnie 20 autobusów po remontach wykonanych w ciągu ostatnich czterech lat w KZNS:

- rok 1998: ikarusy 280-115, 129, 136, 204 (autobus miał początkowo silnik Euro I, wymieniony około 2000 roku z powrotem na stary RABA D10), 1509 i 4280;

- rok 1998: jelicze M11-2009, 2066, 2122 i 2291;

- rok 1999: jelicze M11-017, 2227 i 2228

i PKM Katowice:

- rok 2001: ikarusy 280-135, 4248, 4284, 4289, 4336;

- rok 2002: ikarusy 280-227, 230, 4286.

■ **Katowice (bilety).** W tramwajach i autobusach kursujących na zlecenie KZK GOP i MZKP pojawiły się bilety nowego wzoru, przeznaczone do dystrybucji przez kierowców. Charakteryzują się najnowszym wzorem hologramu z logo KZK GOP.

■ **Katowice (tramwaj).** Od 15 do 20 maja br. trwały prace przy remoncie torowiska na skrzyżowaniu alei Korfańskiego z ulicą Słoneczną w Katowicach. Przewidzane były przy okazji remontu ulicy. Linie **13** i **14** zwracały na Pętli Słonecznej, pociągi linii **12** wyjeżdżały i zjeżdżały przez Chorzów, a na trasie Katowice Słoneczna – Siemianowice jeździły dwa przegubowe zatrzmawie z PKM Katowice.

■ **Katowice (tramwaj).** 23 kwietnia o godzinie 13:20 w rejonie skrzyżowania ulic Chorzowskiej i Ściegiennego miały miejsce dwa zdarzenia powodujące paraliż komunikacji tramwajowej. Najpierw zbyt wysoka ciężarówka zerwała odciąg sieci trakcyjnej, co spowodowało przewrócenie się słupa trakcyjnego, a następnie w tę, obniżoną nieco sieć, zaplątała się kolejna ciężarówka, wyjeżdżająca z placu budowy. Na dodatek, w wyniku zwarcia, zablokował się w samochodzie układ hamulcowy, więc pojazd utknął na dobre. Na trasie zdążyło utknąć kilka pociągów, pozostałe wozy linii **6**, **11**, **23**, **41** i **41bis** zawracane były na Stadionie Śląskim i Pętli Słonecznej. Pojawiły się dwa zatrzmawie – jelicze M11-2228 i 2398 z PKM Katowice, które uwiły się na trasie Katowice Rynek – Chorzów Stadion Śląski. Ponadto – co było ogromnym zaskoczeniem i pokazuje, że jak się chce, to można – autobusy zwykłych linii kursujących tą trasą zatrzymywały się w miarę możliwości na przystankach tramwajowych, zabierając pasażerów. Ciekawostką był pociąg **232**, który utknął po drugiej stronie zatrzymania (czyli w rejonie Stadionu Śląskiego) i aby włączyć się w plan pociągu **1408**, na pętli w Szopienicach pojechał aż przez Bytom Plac Sikorskiego, a następnie trasą linii **7** do Katowic. W miejscu awarii trwała tymczasem akcja przywracania ruchu przy użyciu trzech samochodów pogotowia sieci, dźwigu, ładowarki i paru innych pojazdów. Ruch wznowiono około godziny 19:00.

■ **Kielce (autobus).** Z powodu prac budowlanych na skwerze Szarych Szeregów, z ruchu została wyłączona ulica bp. Kaczmarka. Dzięki temu au-

tobusy linii **29** i **35** nie dojeżdżają do ulicy Karczówkowskiej, lecz korzystają z tymczasowej pętli przy ulicy Żytniej.

■ **Kraków (autobus).** 8.06. powstała w Krakowie kolejna autobusowa linia bezpłatna, tym razem do centrum handlowo-rozrywkowego Plaza. Linia nie ma żadnego oznaczenia. Charakterystyczne jest to, że autobus ją obsługujący pomalowany jest w barwy ochronne, tzn. w reklamę Plazy. Trasa: rondo Mogiłskie – Mogiłska – Dąbie – al. Pokoju – Plaza. Autobus (scania 112 należąca do firmy CB) kursuje codziennie co 30 minut w godzinach 9:00–17:30.

■ **Kraków (autobus).** Komunikat MPK informuje, że od dnia 10.06. do odwołania, w związku z kontynuacją budowy kanalizacji w ul. Szparagowej, zostaje wyłączony z części tej ulicy ruch kołowy. Przez te ciężkie dni busy linii **108** i **157** kursują po dotychczasowych trasach objazdowych, czyli przez ul. Christo Botewa (rozkłady jazdy jak obecnie). Z kolei **158** i **205** – z pl. Bohaterów Getta do przystanku Jeżowa bez zmian, następnie ul. Christo Botewa, Półtangi, Rączną i dalej jak obecnie (kursują według nowych rozkładów jazdy). Równocześnie na trasie: Biskupińska – Obronców Modlina – Rybitwy – Rybitwy Dom Kultury (do obecnego przystanku Rybitwy D.K.) kursuje tymczasowa linia autobusowa **308** z częstotliwością półgodziną.

■ **Lublin (trolejbus).** Na początku maja legł kolejny warszawski trolejbus – był nim T024. Tymczasem kolejną ofiarą MPK-owskich palników jest T009. Dziś już nic po nim nie pozostało. Zaznaczamy, że był to jedyny pojazd z 1991 roku przeznaczony do kasacji.

■ **Lublin (trolejbus).** Do pierwszego jeżdżącego ex-warszawskiego trolejbusu dołączył kolejny – 824 (ex-T038). Jazdę próbną odbył, oczywiście, na terenie zajezdni, potem pojechał na badania diagnostyczne. 11.06. pojawił się na linii **153**. Jednocześnie, od początku maja remontowany jest T007.

■ **Łódź (autobus).** Trzy słowa o nowościach w połączeniach autobusowych między Łodzią a Zgierzem. Jak dotąd, obie sieci były „zależne” wyłącznie przez łódzką linię **94** (Dw. Kaliski – Zgierz / Konstanyńska) oraz zgierską **3** (Zgierz / Konstanyńska – (wybrane kursy) Łódź / Łagiewniki Szpital) i **6** (Zgierz / os. 650-lecia – Łódź / kryterium uliczne Teofilów). Obecnie nastąpiły zasadnicze zmiany. Linie **6** i **94** połączono w jedną linię, obsługiwaną taborem zgierskiej firmy Markab i obecnie **6** dojeżdża do Dworca Kaliskiego, a jej szczytowa modyfikacja **6A** (7 kursów w dni robocze oprócz sobót) do krańcówki Rojna / Szczecińska. Niektóre szóstki (po 3 kursy dziennie w dni robocze oprócz sobót) zahaczają jeszcze o przystanek Wersalska / Szczecińska. Na te linie Markab wprowadził częściowo tabor niskopodłogowy (takim była wyłącznie obsługiwana **94**). Od początku czerwca można też dojechać do Zgierza łódzką linią **51**, która od krańcówki Łagiewniki Szpital została wydłużona następująco: Okólna – w Zgierz – Długa – 1. Maja – Piłsudskiego – Piątkowska – Musierowicza – Gałczyńskiego – Tuwima – Staffa – os. 650-lecia. Do krańcówki Łagiewniki z placu Dąbrowskiego dojeżdża **51A** (całodzienna). Na **51** i **51A** kursują wyłącznie niskopodłogowce.

■ **Łódź (tramwaj).** Remont skrzyżowania Zachodniej z Legionów ma teoretycznie i orientacyjnie potrwać do 6 lipca, chociaż, być może, ruch tramwajowy zostanie przywrócony już pod koniec czerwca. W związku z tym po zabytkowym odcinku ul. Piotrkowskiej kursują w kierunku północnym au-

tobusy linii dziennych **95**, **96**, **99**, **151**, **154**, **155** i **157** (Próchnika – Piotrkowska – pl. Wolności – Nowomiejska – Podrzeczna) lub nocnych oprócz **154** (Ogrodowa – Zachodnia). W przeciwnym kierunku wszystkie linie jadą od ul. Zachodniej Ogrodową, Gdańską i Próchnika z powrotem do Zachodniej. Autobusy **59** i **78** mające na pl. Wolności krańcówkę, jadą obecnie od Świtezianki i Rojnej – ... – Zachodnią – Ogrodową – Nowomiejską – pl. Wolności (krańcówka) – Nowomiejską – Podrzeczna – Zachodnią – ... Zmienione zostały również trasy linii tramwajowych **2**, **6** i **11**, które kursują od al. Kościuszki przez ulice Zieloną – Narutowicza – Kilińskiego – Północną – Ogrodową do Zachodniej (**6** od Kilińskiego / Północna dalej Franciszkańską po trasie). **3** jedzie od al. Kościuszki Zieloną do krańcówki Legionów; **7** z Kompińskiego w prawo w Narutowicza do krańcówki Radiostacja (pomimo pojawiania się na tej linii tylko 3 brygad, wozy i tak jeżdżą prawie puste); **15** z Gdańskiej w lewo w Legionów i dalej Konstanyńską do pętli Zdrowie; **43** i **43bis** skrócono również do Zdrowia (w tej chwili to jedna z najmocniej obsadzonych krańcówek – kończą tam 4 linie). Dzięki remontowi, również na ul. Przybyszewskiego i Wojska Polskiego po raz pierwszy od zdjęcia osiemsettrójek z **15** i **19** pojawiły się one ponownie: **41** zjeżdża z Pabianic przez Piotrkowską – Przybyszewskiego – Kilińskiego – Franciszkańską – Wojska Polskiego – Zgierską do Helenówka. „Zetki” kursują następująco: **Z1** (tramwajowa) z pl. Wolności przez Nowomiejską, Zgierską, Dolną, Łagiewnicką, Warszawską na Wycieczkową; **Z2** (tramwajowa) z pl. Wolności przez Pomorską, Działki, Telefoniczną na Stoki; **Z3** (autobusowa okólna) z pl. Wolności, Nowomiejską, Ogrodową, Gdańską, Legionów, Cmentarną, Srebrzyńską, Kasprzaka, Legionów, al. Włóknarzy, Srebrzyńską, Cmentarną, Legionów, Gdańską, Ogrodową, Nowomiejską do pl. Wolności.

■ **Łódź (tramwaj).** Trwający remont nawierzchni na ul. Piotrkowskiej między ulicami Tuwima a Nawrot odsłonił stare tory tramwajowe, które przez parę dni można było podziwiać. Środowisko łódzkiego internautów, związanych z forum Gazety Wyborczej, usiłowało wpłynąć na tzw. czynniki, aby ten odcinek zachować jako zabytkowy. Niestety, wszystko spełzło na niczym – torowisko zostało zdemontowane.

■ **Moskwa (tramwaj).** 25 maja odbyło się uroczyste otwarcie nowej zajezdni w rejonie Strogino. Otwarcie jej nie wpłynęło, niestety, na liczbę moskiewskich zajezdni, gdyż jednocześnie zamknięto zajezdnię Krasnaja Priesnia, która obsługując jedną z dwóch odrębnych sieci tramwajowych rosyjskiej stolicy, okazała się odcięta od niej w czasie budowy nowej autostrady miejskiej (tzw. Trzeciego Koła Transportowego). Jedyną rekompensatą, którą udało się uzyskać miłośnikom komunikacji szynowej, stała się budowa nowej pętli tramwajowej, dzięki której, zamiast czterech, zlikwidowane zostaną jedynie dwa kilometry torów linii **23**.

■ **Opole (autobus).** W ramach modernizacji linii kolejowej Opole – Wrocław przebudowywana jest stacja Opole Zachodnie, w tym przejazd w ciągu ulicy Niemodlińskiej. Na co dzień jeżdżą tamteży podmiejskie linie **8** i **16**. Szesnaście została na czas robót zawieszona, ósemka natomiast jeździ bardzo ciekawym objazdem ulicami Domańskiego, Wrocławską i dalej, już poza granicami Opola, przez Wrzoski, Chróscinę Opolską, Mechnice, Żerkowice, następnie stałą trasą. Odcinek od Chrósciny Opolskiej do Żerkowic pokrywa się z trasą **16**, tyle że

jest jeżdżony w przeciwnym niż normalnie kierunku, czyli przystanki usytuowane w stronę Wawelna obecnie służą pasażerom jadącym do Opola. Z powodu kształtu układu drogowego, objazd około półtorakilometrowego odcinka od ul. Domańskiego do Chmielowic ma długość aż 15 kilometrów! Nieciekawie przedstawia się sytuacja mieszkańców Wawelna, którzy przejeżdżając przez Chrócinę Opolską mają do domu (najkrótszą drogą) około 4 kilometrów, a czeka ich jeszcze blisko piętnastokilometrowa przejażdżka. Utrudnienia mają potrwać do początku lipca.

■ **Płock (autobus).** KM Płock zapowiada, że w tym roku nie będzie już zielonej linii **14** do Soczewki oraz **28** do Murzynowa. Likwidację tych linii KM Płock tłumaczy ich nieopłacalnością i nie ma zamiaru do nich dopłacać. Pozostanie jedynie **13** do Grabiny, a ilość jej kursów zostanie nawet zwiększona. KM Płock rozważa także możliwość uruchomienia linii nad jeziorem do Zdworza. Być może już niedługo będzie można pojechać autobusem na bulwar nad Wisłą.

■ **Siemianowice (autobus).** Od 24 kwietnia przez około trzy tygodnie, w związku z pracami przy budowie kanalizacji w siemianowickiej dzielnicy Przeląjka, linie autobusowe **96**, **196**, **664** i **665** nie dojeżdżały do pętli w Przeląjce, lecz kończyły jazdę na przystanku Bańgów Osiedle. Od Bańgowa do Przeląjki jeździł natomiast minibus z firmy S. Zastrzeżyński Jaworzno jako linia **996**.

■ **Szczecin (autobus).** 1 czerwca z wielką pompą oddano do użytku 1/3 nowego mostu przez Regalicę, nazwanego Mostem Pionierów Miasta Szczecina. Całość przeprawy obejmuje dwa mosty drogowe i most dla szybkiego tramwaju pomiędzy nimi. Ukończony obecnie fragment umożliwia przejazd z lewobrzeża na prawobrzeże, ruch w przeciwnym kierunku odbywa się położonym w pobliżu Mostem Cłowym. Stary most pozostał również główną przeprawą w kierunku Dąbia. Pierwsze autobusy na nowym moście pojawiły się po popołudniowym szczycie. Swoje trasy zmieniły linie **54**, **55**, **65**, **71**, **A**, **B**, **D**, **E** i **710**, przy czym dopiero 10 czerwca zostało to oficjalnie przypięczętowane zmianą rozkładów jazdy. Przez stary Most Cłowy nadal kursują linie zmierzające w kierunku Dąbia (**56**, **62**, **79**, **C**), linia **73** i linie nocne **511**, **514** i **515**. Stojący tam przystanek Most Cłowy n/ż obowiązuje tylko dla linii **73** i nocnych, chociaż w kierunku Basenu wszystkie linie przejeżdżają obok niego. Przebudowa dróg związana z budową mostu objęła też autobusową część pętli Basen Górnicy. Kilukrotnie zmieniano układ linii na poszczególnych peronach, a obecny jest w zasadzie odwrotnością dawnego – z pierwszych trzech peronów odjeżdżają linie w kierunku Dąbia. Z uwagi na problemy z przedostaniem się autobusów z lewej na prawą stronę trzypasmowej jezdni, zainstalowano specjalną sygnalizację, która ma być uruchamiana pilotami. Na razie, tradycyjnie zresztą, nie działa... a właściwie działa, wyświetlając jedynie „zakaz wjazdu” lub odpowiednik sygnału żółtego migającego.

■ **Szczecin (autobus).** Objęcie nieco bardziej oficjalnego nadzoru ZDiTM nad liniami bezpłatnymi zaowocowało zmianą trasy linii **702** – zamiast przez al. Wyzwolenia do Kołtąta i dalej przez Staszica, kursuje teraz do Komuny Paryskiej w obu kierunkach przez Szczanieckiej. Oprócz tego zwiększono liczbę przystanków na kilku liniach. W efekcie na niektórych przystankach w centrum miasta wiszą teraz tabliczki nawet 4 darmobusów.

■ **Szczecin (autobus).** Chodzą plotki, z których

niejednoznacznie wynika, iż SPA Dąbie pozbyło się jelicza M11-355, wysyłając go do krainy palników i rdzy.

■ **Szczecin (tramwaj).** Jedyne w Polsce skład 105Np 1035+1036 nie wyjeżdża na miasto, ponieważ 1035 znajduje się w Centralnych Warsztatach, a 1036 ma pewne problemy z wózkami i stoi w zajezdni Gołęcin.

■ **Szczecin (tramwaj).** Prawie rok trwało leczenie stowdówki 624 po wypadku na terenie zajezdni Niemierzyn, w którym za pomocą N-021 zrzucono ją z podnośników. Efekty dźwiękowe miała okazję usłyszeć akurat stojąca przy zajezdni grupka miłośników. Tył odwłoku nadal ucieszenie podskakuje, przypominając pamiętną imprezę z kwietnia 2001 roku. Do ruchu wszedł także niemierzyński wagon 105N-600 w drugim wcieleniu, czyli w pudle egzorzowiaka 1040.

■ **Tuła (tramwaj).** Tylko dzięki zdecydowanym działaniom (pań) motorniczych udało się uniknąć ofiar w zderzeniu tramwajów, od którego doszło w Tule. W dwuskładzie linii **12**, jadącym pod górę, na skutek zaniku napięcia w sieci trakcyjnej, niemożliwe stało się hamowanie którymkolwiek z trzech rodzajów hamulców. W pewnym momencie tramwaj stanął i zaczął staczać z pochyłości. W środku wybuchła panika, przerażeni pasażerowie siłą otworzyli drzwi, i zaczęli wyskakiwać z wagonów nabierających coraz to większej prędkości. Gdy poniżej pojawił się tramwaj linii **5** (z powodu znacznej prędkości wyskoczenie stało się już niemożliwe), pasażerowie zgodnie z radą motorniczej mocno uchwycili się poręczy. Motorniczka piątki na widok pędzącego na nią tyłem dwuskładu, nakazała pasażerom niezwłocznie opuścić tramwaj. Ostatni pasażerowie wybiegli z wagonu na parę sekund przed tym, jak dwunastka uderzyła tyłem w przód piątki. „Gdyby nie dobra reakcja motorniczych, konsekwencje wypadku mogłyby być o wiele poważniejsze” – twierdzi naczelny rewizor miejskiego przedsiębiorstwa tramwajowo-trolejbusowego – Marina Borisowa.

■ **Tychy (autobus).** Trwa dostawa kolejnej partii pięciu sztuk jeliczy 120M/2 zasilanych gazem LPG dla PKM Tychy. Do tej pory dotarły cztery wehikuły (otrzymały numery od 171 do 174) charakteryzujące się przede wszystkim trzema rodzajami siedzeń pasażerskich. Wkrótce dotrze ostatni autobus i na tym zakupy „gazików” na razie się zakończą.

■ **Tychy (trolejbus).** W trwającym od ponad trzech lat kryzysie związanym z tyskimi trolejbusami i notorycznymi próbami ich likwidacji, spółka TLT daje nam jednak promyk nadziei. Na początku maja rozpisany został przetarg na zakup trzech niskopodłogowych trolejbusów. Dostawy mają nastąpić po jednym trajtku rocznie – czyli aż do 2004 roku. Otwarcie ofert nastąpi 21 czerwca.

■ **Warszawa (autobus).** W związku z wybudowaniem wysepki przystankowej w ul. Ostródzkiej przy osiedlu Viking II, od dnia 17.06. na trasie linii **134** został uruchomiony zwykły przystanek Współczesna 01.

■ **Warszawa (autobus).** W związku z zamknięciem dla ruchu przejazdu przez torowisko tramwajowe na pl. Narutowicza, od dnia 14.06. od godziny 22:00 do 17.06. do około 4:00 autobusy linii **191** jadące w kierunku pl. Narutowicza od skrzyżowania ulic Grójecka / Kopińska / Wawelska zostały skierowane na trasę objazdową ulicami: Kopińską – Białobrzeską – Al. Jerozolimskimi – Niemcewicz – Grójecką do pl. Narutowicza, do przystanku Pl. Narutowicza 04 (przed kościołem), który obowiązywał

jako krańcowy.

■ **Warszawa (autobus).** Od dnia 8.06. zmienia się rozkład świąteczny linii podmiejskiej **705**, kursującej na trasie Warszawa Żerań FSO – Białobrzegi (miejscoowość położona nad Zalewem Zegrzyńskim). Przez sezon letni autobusy tej linii będą kursować z dwukrotnie większą niż dotychczas częstotliwością, czyli co około 30 minut. Stało się to możliwe dzięki dołożeniu dwóch dodatkowych brygad obsługiwanych przez zajezdnię Stalowa.

■ **Warszawa (autobus).** Na wniosek Urzędu Gminy Stare Babice, od dnia 8.06. na trasie linii **714** został uruchomiony nowy przystanek na żądanie Janowskiego 01 przy ul. Hubala-Dobrzańskiego w rejonie skrzyżowania z ul. Janowskiego (w kierunku krańca Os. Górczewska).

■ **Warszawa (autobus).** W związku z remontem przejazdu kolejowego w ul. Wólczyńskiej, w okresie od 3 do 7.06. autobusy linii **110** i **701** zostały skierowane na trasy objazdowe:

- linia **110**: od skrzyżowania ulic Estrady / Wólczyńska – Wólczyńską – podjazd do przystanku Cm. Północny – Brama Płd. – Wóycickiego – Wólczyńską – Oplotek – Palisadową – Wóycickiego do pętli Cm. Północny – Brama Główna;

- linia **701**: od skrzyżowania ulic Wólczńska / Arkuszowa – Arkuszową – Estrady – Dziekanowska – nawrót na przystanku Cm. Północny – Brama Zach. – Dziekanowska – Trenów i dalej bez zmian do pętli Łomianki (Zachodnia).

■ **Warszawa (autobus).** W celu polepszenia komunikacji na ul. Chełmskiej (po wycofaniu z niej autobusów linii **522**), od dnia 1.06. autobusy linii **141** zostały wycofane z ul. Witosa i skierowane od skrzyżowania ulic Sobieskiego / Witosa / Sikorskiego w obu kierunkach ulicami: Sobieskiego – Chełmską – Czerniakowską i dalej dotychczasową trasą. Po wprowadzeniu ww. korekty, uległy likwidacji przystanki: Tor Stegny 04 i Al. Witosa 03.

■ **Warszawa (autobus).** Początek miesiąca znowu przyniósł kolejne cięcia w rozkładach linii autobusowych. W oficjalnym komunikacie Zarząd Transportu Miejskiego, tłumacząc wprowadzone ograniczenia, użył sformułowań „przedwakacyjne” lub „wakacyjne rozkłady jazdy”. Według zapewnień Dyrektora ZTM, Przemysława Prądzyńskiego, w czerwcu zmalała liczba uczniów szkół średnich, dojeżdżających na zajęcia. Cięcia dotyczą właśnie linii przebiegających w pobliżu szkół średnich, na których w poprzednich miesiącach przeprowadzono obserwację wykorzystania przez pasażerów. W tym roku należy się jeszcze spodziewać wakacyjnego zawieszenia 21 linii autobusowych kursujących w godzinach szczytu. Jednak te zawieszenia są wprowadzane regularnie od kilku lat i w rozkładach tych linii znajduje się adnotacja: „Linia nie kursuje w okresie letnich wakacji szkolnych”. Od 1.06. zostało zawieszona kursowanie linii **407** w soboty. Z kolei od 3.06. wprowadzono zmiany w rozkładach dnia powszedniego:

- z rozkładów linii **106**, **108** i **150** wycofano po dwie brygady szczytowe w szczycie porannym i popołudniowym;

- z rozkładów linii **109**, **158**, **507** i **521** wycofano po jednej brygadzie szczytowej w szczycie porannym i popołudniowym;

- z rozkładu linii **119** wycofano jedną brygadę całodzienną;

- z rozkładów linii **157**, **167**, **187** i **512** wycofano po trzy brygady szczytowe w szczycie porannym i popołudniowym;

- z rozkładu linii **159** wycofano cztery brygady

szczytowe w szczycie porannym i popołudniowym;

- w rozkładzie linii **169** wycofano jedną brygadę całodzienną; jednocześnie jedną brygadę, tzw. maraton, zastąpiono jedną brygadą szczytową;
 - w rozkładzie linii **407** wszystkie brygady całodziennie zastąpiono brygadami szczytowymi, co spowodowało, że linia ta od tej pory kursuje w dni powszednie tylko w godzinach szczytu zamiast przez cały dzień;
 - w rozkładzie linii **408** wszystkie brygady całodziennie zastąpiono brygadami szczytowymi, co spowodowało, że linia ta od tej pory kursuje w dni powszednie tylko w godzinach szczytu zamiast przez cały dzień; jednocześnie wycofano jedną brygadę w szczycie porannym oraz dołożono jedną brygadę w szczycie popołudniowym;
 - z rozkładu linii **508** wycofano dwie brygady całodziennie i trzy brygady szczytowe w szczycie porannym i popołudniowym;
 - z rozkładu linii **517** wycofano pięć brygad szczytowych w szczycie porannym;
 - z rozkładu linii **523** wycofano trzy brygady szczytowe w szczycie porannym i popołudniowym oraz dodatkowo jedną brygadę tylko w szczycie porannym;
 - z rozkładu linii **E-2** wycofano dwie brygady szczytowe w szczycie porannym i popołudniowym oraz dodatkowo jedną brygadę tylko w szczycie porannym;
 - z rozkładu linii **E-5** wycofano trzy brygady szczytowe tylko w szczycie porannym; jednocześnie dołożono jedną brygadę szczytową w szczycie popołudniowym.
- poza tym dokonano drobnych korekt w rozkładzie linii **105**.

Ponadto wycofane zostały wszystkie brygady nieujęte w rozkładach, czyli tzw. wtyczki, kursujące na liniach: **186, 362, 406, 510, 512, 517, 519 i 709**. Podsumowując: po wprowadzonych cięciach w zajezdniach pozostanie 71 brygad w szczycie porannym, w tym 20 całodziennych oraz 55 w szczycie popołudniowym. Z kolei w soboty wyjedzie o siedem brygad mniej. W wyniku wprowadzonych ograniczeń na linii **510** nie można już zobaczyć autobusów z zajezdni Inflancka. Na linii **517** nie pojawiają się autobusy z zajezdni Redutowa. Jednocześnie w dni powszednie można spotkać autobusy z zajezdni Stalowa na linii **508**. Ponadto, po wycofaniu trzech brygad szczytowych z linii **167** obsługiwanej przez solaris firmy Connex, przeszły one do obsługi linii **303** (także na brygady szczytowe). W celu poprawy zdolności przewozowej linii **102, 105, 109, 122, 136, 141, 151, 157, 301, 519 i 523**, poszczególne zajezdnie zaczęły wysyłać w większości wozy wielkopojemne, odzyskane z zawieszonych brygad na innych liniach. Ponadto wprowadzono zmiany w rozdysponowaniu brygad niskopodłogowych na kilku liniach. I tak, na liniach **109, 150, 408** dołożono odpowiednio: dwie brygady w dzień powszedni; jedną w dzień powszedni i trzy w dzień świąteczny oraz jedną w dzień powszedni. Z kolei z rozkładów linii: **157, 167, 169, 508** usunięto odpowiednio: jedną, trzy, jedną i dwie brygady w dzień powszedni. Natomiast z rozkładu linii **512** zniknęły trzy brygady w dzień powszedni, ale pojawiły się dwie brygady dzień świąteczny.

■ **Warszawa (tramwaj)**. W Dniu Dziecka KMKM uruchomił specjalną linię okolicznościową oznaczoną literką **D**. Co pół godziny między 10:05 a 18:45 kursowały na niej cztery brygady obsługiwane historycznymi wagonami. A były to: N1-607

z 1949 r. (inauguracja w ruchu liniowym po 35 latach nieobecności na ulicach stolicy), N₃-674 z 1952 r., 4N_J+4ND₁ 838+1811 z 1957 r. wraz z doczepą z 1961 r. oraz przedwojenna berlinka typu K nr 403 z 1939/40 r. Trasa była następująca: Rakowiecka SGGW – Rakowiecka – al. Niepodległości – Nowowiejska – pl. Zbawiciela – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Marszałkowska – pl. Bankowy – Andersa – Międzyparkowa – Słonimskiego – most Gdański – Starzyńskiego – Jagiellońska – ZOO. Dodatkowymi atrakcjami były nieużywane liniowo skrzyżowania z al. Niepodległości w ul. Nowowiejską oraz sama awaryjna pętla ZOO. Dzięki uprzejmości firmy Ferrero Polska, pasażerowie (głównie dzieci) otrzymywali od konduktorów słodką niespodziankę.

■ **Warszawa (tramwaj)**. W związku z kolejnym etapem prac torowych na pl. Narutowicza, w dniach od 5.06. godzina 0:00 do 8.06. godzina 0:00 dla linii **44** jako krańcowy obowiązywał przystanek Pl. Narutowicza 14 (tor techniczny – jest to piąty tor patrząc w kierunku środka placu) zamiast Pl. Narutowicza 11 (tor trzeci licząc w kierunku środka placu). Z kolei w dniach od 8.06. godzina 0:00 do 10.06. godzina 4:00 były wyłączone z eksploatacji tory wraz z przystankami Pl. Narutowicza 09 i 10 (tory pierwszy i drugi patrząc w kierunku środka placu). W tym czasie jako krańcowy dla linii **36** obowiązywał przystanek Pl. Narutowicza 14 zamiast Pl. Narutowicza 10. Ponieważ tor techniczny umożliwił jedynie wyjazd w obu kierunkach na ul. Grójecką, więc w tej sytuacji tramwaje linii **36**, aby skrócić z pl. Narutowicza w ul. Filtrową, po ruszeniu z przystanku krańcowego musiały okrążyć cały plac i przez przystanek Pl. Narutowicza 11 (tor trzeci) skrócić w ul. Filtrową. Ten sam przystanek obowiązywał także jako przelotowy dla linii **2 i 15**.

■ **Warszawa (tramwaj)**. 03.06. w drugim wagonie składu 13N 622+749 kursującego na **22/14** „coś się działo”. Tylko, niestety, dokładnie nie wiadomo co. W każdym bądź razie cały przód wozu 749 był pozaklejany od wewnątrz dyktami i plakatami. W środku znajdowała się kamera oraz napis „interwencje publiczne”, więc prawdopodobnie kręcono jakąś reklamówkę. Skład ten normalnie kursował na linii **22**, więc zapewne będzie to filmik z udziałem pasażerów. Następnego dnia skład ten stał już „wyczyszczony” na R-4.

■ **Warszawa (tramwaj)**. W dniach 4–6 czerwca w składzie 105Nm 1456+1455 odbywała się promocja Flipsów. Skład ten kursował jako wtyczka na linii **4**. Rozdawano w nim chrupki. Dodatkowo cały wagon był oklejony naklejkami i plakatami promującymi reklamowany wyrób. W środku dyndało zaś sporo baloników.

■ **Warszawa (tramwaj)**. 04.06. – remont trwa, na pętli Huta prace wrą. Tor postojowy linii **17** został zdemontowany i od strony ekspedycji układany jest już nowy. **17** swój postój mają teraz za to na dawnym torze technicznym od strony wjazdu z ul. Pstrowskiego.

■ **Warszawa (tramwaj)**. W związku z pracami torowymi, od 15.06. godzina 0:00 do 17.06. godzina 4:00 był wyłączony ruch tramwajowy na ciągu ulic: Broniewskiego, Wólczyńska, Nocznickiego na odcinke od pętli Piaski do pętli Huta. W tym czasie tramwaje linii **22, 29 i 33** kursowały na trasach zastępczych:

- linie **22 i 33** zostały skrócone do pętli Piaski;
- linia **29** od ronda Zgrupowania AK Radosław – al. Jana Pawła II – Popieluszki – Słowackiego – Marymoncką – Pstrowskiego do pętli Huta (jako końcowy obowiązywał przystanek Huta 15 – tor

linii **17**, zamiast Huta 20).

Jednocześnie została uruchomiona zastępcza linia autobusowa **203** na trasie: Huta – Kasprowicza – Nocznickiego – Wólczyńska – al. Reymonta – Broniewskiego – Park Olszyna. Ponadto w dniach 15–16.06. została zawieszona linia **16**.

■ **Warszawa (tramwaj)**. Ptaszki śpiewają, że powypadkowy wóz 105Nb-1382 zostanie skasowany, a jego kolega od pary (nieuszkodzony) zostanie przebudowany na typ 105N2k w wersji 105N2k/MW. Potem do wozu 1381 zostanie dokupiona niskopodłogowa doczepa. Jednak, jak wiadomo, w dyrekcji TW pomysły kwitną tak szybko jak przekwitają, więc na razie jeszcze nie wyciągamy zbyt pochopnych wniosków. Pożyjemy, zobaczymy. Potwierdziły się za to pewne przypuszczenia. Mianowicie chodzi o kasacyjny wagon 105Na-1008, który stoi od początku tego roku w warsztatach T-3 z przodem od bulwy nr 2074. Tramwaje Warszawskie „testują” w ten sposób łączenie nowych przodów z pudłem zwykłej stopiątki. Chociaż raczej chodzi o powypadkowe naprawy bulw, czyli o wymianę ich porozbijanych przodów.

■ **Warszawa (tramwaj)**. Około 5.06. zaczął się w końcu remont rozbitej 14.01.2002 r. na rondzie Babka (obecnie Zgrupowania AK Radosława) bulwy nr 2122. Wagon ten został wciągnięty na „remontówkę” zakładu R-4, gdzie zostanie mu wymieniona ściana czołowa. Ciekawym widokiem jest przez to doczepa nr 2123, stojąca pod płotem na Żoliborzu.

■ **Warszawa (tramwaj)**. Na światło dzienne właśnie wyszła informacja, że dnia 10 września 2001 r. była elektrownia tramwajowa na ul. Przyokopowej 28 została wpisana do rejestru zabytków. Tak więc, w końcu spełniły się po części marzenia miłośników, którzy chcą w niej urządzić Muzeum Komunikacji. Teraz dzielnica Wola nie będzie już mogła zrobić tam kolejnego supermarketu, błyskotki lub rodzinnego centrum rozrywki.

■ **Warszawa (tramwaj)**. 7.06. nieuważny kierowca samochodu osobowego zjechał na ul. Starzyńskiego na wydzielone torowisko tramwajowe. Niestety, biegnie ono tam w obniżeniu terenu, gdyż jest to dojazd do dwupoziomowemu mostu Gdańskiego (tramwaje jeżdżą dołem, a samochody górą). W związku z tym, usunięcie wraku sprawiło służbom ratowniczym nie lada problem (dźwig nie mógł dojechać na miejsce wypadku). Tak więc przez prawie 3 godziny tramwaje linii **2 i 18** jeździły objazdem przez most Śląsko-Dąbrowski oraz pl. Bankowy. Nie było by w tym nic nadzwyczajnego, gdyby nie fakt, że w związku z tym używały dawnych skrętów linii **4** (z Pragi na Mokotów) na tymże placu, po których oficjalnie nie wolno jeździć. Ale, jak widać, ZTM w końcu się przełamał i po raz pierwszy od remontu pl. Bankowego puścił po nich tramwaje w czasie objazdów.

■ **Wiesbaden (autobus)**. 4 czerwca odbyła się w tym niemieckim mieście jazda próbna autobusu z przyczepą. Testy miały wykazać, czy taki zestaw poradzi sobie w ciasnych ulicach, którymi biegań tamtejsze linie. Próby wypadły jak najbardziej pomyslnie. Przyczepy pojawiają się w ruchu najwcześniej w roku 2004. Sam pojazd jest produkcji znanej szwajcarskiej firmy Hess. Wyposażony jest w kamery we wnętrzu i system komunikacji głosowej z ciągnikiem.

■ **Wojkowice (autobus)**. Wykonująca przewozy na zlecenie MZKP Małgorzata Trestka zakupiła z Jastrzębia autobus jelcz M11, który w tamtejszym PKM-ie jeździł z numerem 300.

■ **Zabrze (tramwaj)**. 1 maja 50. urodziny ob-

chodziła linia tramwajowa Zabrze Guido – Mako-
szowy. Z tej okazji w Zabrzu zjawił się zabytkowy
skład N+4ND₁ 1100+1263, który nieodpłatnie woził
wszystkich chętnych na jubileuszowej trasie.
Z uwagi na odbywające się tego samego dnia ob-
chody „Śląskich Godów” w Katowicach, wagony te

przyjechały nieco później niż planowano, co spo-
wodowało konieczność sprowadzenia do Zabrza li-
niowego staruszka z Bytomia, czyli 53-letniego wa-
gonu N-954.

**Marek Drewniak, Remigiusz Grochowiak,
Jakub Jackiewicz, Krystian Jacobson, Tomasz**

**Kaczmarek, Jacek Kalicki, Michał Kamiński,
Krzysztof Lipnik, Bartosz Mazur, Magdalena
Murawska, Michał Musiał, Marcin Pejski,
Jakub Putyra, Olaf Skrzymowski, Valeri
Tikhonov, Krzysztof Utracki, Sławomir
Zamuszko, Maciej Zyśko**

Linie turystyczne obsługiwane taborem historycznym kursujące w sezonie 2002

miasto, linia (l. brygad)	trasa	termin kursowa- nia	odjazdy z przyst. początk.	bilety	tabor
Poznań (tramwaj) 0 (1)	Pl. Mickiewicza – Św. Marcin – Zwierzyniecka – Kraszewskiego – Dąbrowskiego – Most Teatralny – Fredry – Gwarna – Św. Marcin – al. Marcinkowskiego – Podgórna – Strzelecka – Królowej Jadwigi – Most Dworcowy – Głogowska – Hetmańska – 28. Czerwca – Pamiątkowa – Zaj. Madalińskiego – Hetmańska – 28. Czerwca – Górną Wilda – Królowej Jadwigi – Zamenhofska – Hetmańska – Żegrze – Chartowo – Kórnicka – Jana Pawła II – Wyszyńskiego – Estkowskiego – Małe Garbary – pl. Wielkopolski – 23. Lutego – Mielżyńskiego – Gwarna – Św. Marcin – Roosevelta – Most Dworcowy – Towarowa – Pl. Mickiewicza*	1.05.– 31.09. w niedziele	10:00 12:00	3 zł (norm.), 2 zł (ulg.)	N+ND 2456+2602
Szczecin (tramwaj) 0 (1)	Brama Portowa – al. Niepodległości – pl. Żołnierza Polskiego – Matejki – pl. Rodła – al. Piłsudskiego – al. Wojska Polskiego – Wawrzyniaka – al. Bohaterów Warszawy – Jagiellońska – al. Piastów – al. Piłsudskiego – pl. Rodła – Matejki – Malczewskiego – Parkowa – Dubois – Firlika – Hutnicza – Stocznia Szczecińska (pętla) – Firlika – Łady – Jana z Kolna – Nabrzeże Wieleckie – Dworzec Główny – Kolumba – Chmielewskiego – Smolańska – Pomorzany (pętla) – Smolańska – Chmielewskiego – Kolumba – Dworzec Główny – Nabrzeże Wieleckie – Wyszyńskiego – Brama Portowa	2.06.–1.09. w niedziele (w dniu 7.07. z po- wodu Dni Morza linie kursują	14:00 15:30 17:00 18:15**	3 zł (norm.), 2 zł (dzieci do lat 10), dzieci do lat 4 bezpłatnie	Bremen 144, N-167, 4N-216, 4N+4ND 293+343
Szczecin (autobus) 50 (1)	Tkacka – Grodzka – Sołtysia – Farna – Trasa Zamkowa – Jana z Kolna – Admiralska – Wawelska – Jarowita – Zygmunta Starego – Matejki – al. Piłsudskiego – Jedności Narodowej – Felczaka – Monte Cassino – Skargi – r. Giedroycia – Koflająca (pętla) – św. Barbary – Długosza – Dubois – Firlika – Hutnicza – Słowackiego – Zaleskiego – al. Wojska Polskiego – Wawrzyniaka – Mickiewicza – Traugutta – Przybyszewskiego – Ostrawicka – Krasickiego – Traugutta – al. Wojska Polskiego – Zaleskiego – Wyspiańskiego – Monte Cassino – Wielkopolska – al. Piłsudskiego – Jedności Narodowej – pl. Żołnierza Polskiego – al. Niepodległości – Brama Portowa – Dworcowa – Nowa – Nabrzeże Wieleckie – Most Długi – Celna – Bulwar Gdański – Bulwar Śląski – Bytomska – Energetyków – Most Długi – Wyszyńskiego – Tkacka	częściowo zmienio- nymi tra- sami)	14:00 15:30 17:00		Jelcz 043-601 (1978 r.), go- ścinnie Nysa 520 oraz inne autobusy (jako brygady dodat- kowe)
Police, Szczecin (autobus) 100 (1)	Police Rynek – Grunwaldzka – Siedlecka – Piłsudskiego – Wyszyńskiego – Siedlice – Pilchowo – Zegadłowicza – al. Wojska Polskiego – pl. Zwycięstwa – Brama Portowa – Dworcowa – Nowa – Nabrzeże Wieleckie – Wyszyńskiego – Tkacka (z powrotem: Grodzka – Sołtysia – Wyszyńskiego – Brama Portowa)		Police – 13:00, Tkacka – 18:15		
Toruń (tramwaj) (1)	kursuje bez ustalonej trasy i sztywnego rozkładu jazdy, zwykle na trasie Reja – Olimpijska	1.05.– 30.09. co- dzienne od 9:00 do 19:00	-	1,60 zł	5N-100 (rekon- strukcja na bazie 5N ex- Jelenia Góra)
Warsza- wa (tramwaj) T (2)	Pl. Narutowicza – Grójecka – Al. Jerozolimskie – most Poniatowskiego – al. Zieleniecka – Targowa – al. Solidarności – most Śląsko-Dąbrowski – al. Solidarności – al. Jana Pawła II – Stawki – Andersa – Marszałkowska – Nowowiejska – Filtrowa – Pl. Narutowicza	29.06.– 1.09. w soboty, niedziele i święta	od 11:00 do 18:00 co 1h	obowiązują bilety ZTM (jednorazo- we na linię zwykłą lub okresowe)	T/1: K-403, N ₁ -607, lub N ₃ -674; T/2: 4N ₁ +4ND ₁ 838+1811 lub +ND ₂ -1620

* – obecnie kursuje z ul. Zeylanda z powodu re-
montu na ul. Św. Marcin;

** – zjazd do zajezdni Pogodno trasą: al. Niepod-
ległości – pl. Żołnierza Polskiego – Matejki – pl.

Rodła – al. Piłsudskiego – al. Wojska Polskiego lub
w przypadku brygad z Gołęcina (skład 293+343)
zjazd do zajezdni Gołęcina trasą: Niepodległości –
pl. Żołnierza Polskiego – Matejki – Malczewskiego

– Parkowa – Dubois – Firlika – Hutnicza – Lubec-
kiego – Ludowa.

**opracował Jarosław Girstun, współpraca
Grzegorz Fedoryński, Remigiusz Grochowiak**

Volvo 7000 na testach w Warszawie

W okresie od 15 do 29 maja firma Connex (jeden
z dwóch agentów linii autobusowych) testowała au-
tobus marki Volvo 7000 w wersji 12-metrowej, bę-
dący własnością fabryki Volvo Polska z siedzibą we
Wrocławiu.

Jest to ten sam egzemplarz, który przez kilka dni
we wrześniu ubiegłego roku testował drugi war-
szawski agent – PKS Grodzisk Mazowiecki. Wów-
czas można go było zobaczyć na linii 110.

Testowany autobus był pomalowany w nieregul-

larne plamy kolorów: białego, seledynowego i gra-
natowego z napisami: „Volvo”. Choć pojazd ten
nigdzie nie posiadał żadnych widocznych oznaczeń
taborowych, z wydruków kasowników wynikało, że
nosił on numer taborowy A 012, mimo że wozu
z takim numerem taborowym w ogóle w parku tabo-
rowym Connexu nie ma. Autobus ten przez cały
czas kursował na linii 180 na trasie: Wilanów – Po-
wązki – Cm. Wojskowy.

Powodem pojawienia się tego volvo na ulicach
Warszawy jest planowane na przełomie roku po-
wstanie przetargu na prywatyzację kolejnych linii
autobusowych. Zakłada on wprowadzenie przez
prywatnego przewoźnika 100 niskopodłogowych

autobusów 9- i 12-metrowych. Na dzień dzisiejszy
swoją udział w przetargu zapowiadają m.in.: Connex,
PKS Grodzisk Mazowiecki oraz Polski Express.

Kilka słów na temat autobusu marki Volvo 7000.
Jest to pojazd o długości 12 metrów i szerokości
2,55 metra, który może zabrać 108 pasażerów,
w tym 27–36 na miejscach siedzących i 81–72 na
stojących (zależnie od układu foteli). Szkielet auto-
busu jest zbudowany z zespawanych profili zam-
kniętych, wykonanych ze stali nierdzewnej. Po-
szycie zewnętrzne i wewnętrzne wykonano z blachy
nierdzewnej, natomiast poszycie dachowe i kłapy
z aluminium. Jedynie ściany przednia i tylna są zro-
bione z laminatów doklejanych do szkieletu. Pod-

wozie jest oparte na typowej ramie spawanej z profili zamkniętych. Silnik wysokoprężny z turbodoładowaniem, stojący (spełniający wymagania normy Euro 2) jest umieszczony z tyłu pojazdu, po lewej stronie. W standardzie znajduje się automatyczna skrzynia biegów (do wyboru firmy ZF lub Voith).

Ściany wewnętrzne są wyłożone laminatem, a sufit panelami z tworzywa sztucznego. Podłoga

jest pokryta wykładziną przeciwpoślizgową. Siedzenia dla pasażerów są profilowane i pokryte pluszem. Autobus jest przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych – posiada w pełni niską podłogę (brak jakichkolwiek stopni wejściowych oraz wewnętrznych stopni poprzecznych). W środkowych drzwiach umieszczono ręcznie opuszczaną rampę oraz dodatkowo istnieje możliwość tzw.

przykłąku prawej strony pojazdu. Niestety, autobus nie posiada klimatyzacji. Do wentylacji wnętrza służą jedynie uchylne kłapy w dachu, uchylne okna oraz tzw. kanały sufitowe.

Tomasz Kaczmarek, KMKM w Warszawie
PS Pragnę serdecznie podziękować Krzysztofowi Lipnikowi za pomoc. Dane techniczne na podstawie materiałów reklamowych firmy Volvo.

Statystyka

Tabor Tramwajów Warszawskich – stan na 1.01.2002 r.

Zakład Eksploatacji Tramwajów	typy wagonów															razem	
	13N	105N/Na	105N...							tyrystory					razem		
			a	b	e	f	g	m	razem	105Nz / 105N1k	105N2k i N3k / 105N2k/2000	106Na / 112N	116N / 116Na	116Na/1 / 116Na/2			
R-1 Wola	-	79	7	-	-	-	-	-	-	7	-	62 ² /32	2/0	1/0	-	97	183
R-2 Praga	-	-	122	-	4	16	2	-	144	2/2	-	-	0/1	0/2	5/13	25	169
R-3 Mokotów	72	-	98	8	20 ¹	26	-	10	162	-	-	-	-	-	2/5	7	241
R-4 Żoliborz	175	-	56	-	-	2	-	4	62	-	0/30	-	-	-	0/1	31	268
razem	247	79	283	8	24	44	2	14	375	4	124	3	3	26	160	861	

¹ – 6 spośród tych 20 wozów to tzw. wagony 105Nb/e czyli wozy 105Nb oficjalnie przebudowane na 105Ne. Dodatkowo jeden z nich (1392¹+1391¹) przechodzi obecnie (od 19.12.2001 r.) modernizację na wagon z aparaturą podobną do 105N2k.

W spisie jest uwzględniony jeszcze jako 105Ne.

² – dwa wagony 105N2k (2006+2007) posiadają pudła czterodrzwiowe.

Ponadto, na stanie warszawskiego muzeum tramwajów znajdują się 24 wagony historyczne, któ-

re na wniosek Klubu Miłośników Komunikacji Miejskiej wpisano do rejestru zabytków oraz dwa wagony, których do tej pory do rejestru wpisać się nie udało.

oprac. Krzysztof Lipnik, KMKM w Warszawie

Nowinki z Pyrogradu

Między przystankami

● **Używane jak nowe.** Rozstrzygnięty został przetarg na dostawę niskopodłogowych autobusów używanych. Wygrała go firma MAN, która już przekazała do MPK Poznań dwie sztuki wozów NG313 i trzy sztuki NL223. Wszystkie są byłymi pojazdami testowymi i obecnie przechodzą metamorfozę polegającą na przemalowaniu w barwy poznańskiego przewoźnika.

● **Tydzień bez objazdów to dzień stracony.** 24 czerwca zostanie otwarta dla ruchu tramwajowego ulica Św. Marcin na odcinku od ronda Kaponiera do ul. Gwarnej. Natomiast równocześnie zamknięty zostanie dla ruchu tramwajowego odcinek ulicy Głogowskiej od Hetmańskiej do mostu Dworcowego, ponieważ rozpocznie się remont torowiska w ulicy Głogowskiej na odcinku od Berwińskiego do Załęża. Podzielony na trzy etapy remont obejmie najpierw odcinek od Berwińskiego do Niegolewskich. W czasie prac remontowych zmienionymi trasami kursować będą tramwaje linii **5, 8, 11 i 14**:

- **5** pojedzie z Górczyna ulicami Głogowską, Hetmańską, Reymonta, Grunwaldzką, Bukowską, Roosevelta i od ronda Kaponiera uda się do Stomilu po zwykłej trasie;

- **8** jeździć będzie od Miłostowa po zwykłej trasie do Mielżyńskiego, następnie przez Gwarą i Św. Marcin dojedzie do Kaponiera, skąd przez Roosevelta i most Teatralny uda się z powrotem na pętlę Miłostowo;

- **11** z Piątkowskiej dotrze do Roosevelta, gdzie skręci na most Dworcowy, a dalej przez Wierzbicę i 28. Czerwca dotrze do Hetmańskiej

i będzie kontynuować swą podróż do Zawad; - **14** jadąc z Górczyna wykona objazd przez Hetmańską, Reymonta, Grunwaldzką, Bukowską do Roosevelta i dalej podąży na trasę PST.

Pomiędzy rondem Kaponiera i ul. Chociszewskiego kursować będą autobusy **Za tramwaj** po następującej trasie: rondo Kaponiera – Św. Marcin (nawrót za przystankiem tramwajowym) – Roosevelta – Głogowska – Chociszewskiego – Głogowska / Hetmańska – Chociszewskiego – Kasprzaka – Potworowskiego – Głogowska – Roosevelta – Głogowska – rondo Kaponiera. Czas przejazdu wyniesie 10 minut w jedną stronę. Linia obsługiwana będzie w dni robocze trzema autobusami z Pustej i dwoma z Kaczej, a w dni wolne wyjedzie o jeden „kaczy” wóz mniej.

● **Porządki w Krzesinach.** Dojazd do peryferyjnych osiedli, Krzesin i Pokrzywna, możliwy jest autobusami linii **62**, które część kursów wykonują objeżdżając tamtejsze okolice zgodnie z ruchem wskazówek zegara, zaś część odwrotnie. Powoduje to niedogodności dla osób nieobeznanych z tajnikami rozkładów jazdy. MPK Poznań upraszcza więc kursowanie linii **62**, dzieląc ją od dnia 24 czerwca na linie autobusowe nr **62 i 96**. Odtąd każda z nich będzie kursować po stałej trasie. I tak:

- **62:** z Dworca Rataje pojedzie ulicami: Zamenhofa, Piłsudskiego, Inflancką, Bobrzańską, Krzywoustego, Torową, Pokrzywnem do Krzesin, Pabianicką, Tarnowską, Ostrowską, Krzywoustego, Wiatraczną, Inflancką, Piłsudskiego, Zamenhofa do Dworca Rataje. Dodatkowo w dni świąteczne w godzinach 5:00–9:00 autobus linii **62** kontynuować będzie swój tradycyjny wariant trasy do Sławia, jadąc przez Krzesiny, Pabianicką, Tarnowską, Ostrowską, Przemyską, Chrzanowską, Sławie, Gospodarską, Szczepankowo, Ługańską i dalej do Dworca Rataje.

- **96** kursować będzie po następującej trasie: Rataje Dworzec – Zamenhofa – Piłsudskiego – Inflancka – Bobrzańska – Krzywoustego – Ługańska – Ostrowska – Tarnowska – Pabianicka –

Krzesiny – Pokrzywno – Torowa – Krzywoustego – Wiatraczna – Inflancka – Piłsudskiego – Zamenhofa – Rataje Dworzec.

● **Nowy przystanek.** 24 czerwca uruchomiony zostanie dla jadących w kierunku Piątkowa autobusów linii **74, 91 i N35** nowy przystanek autobusowy na żądanie (o nazwie Umultowska n/ż) na ulicy Połabskiej, przed skrzyżowaniem z ulicami Lechicką i Umultowską, przy stacji benzynowej Shell.

● **Nietypowe obsady i rezerwy.** 8.06. na brygadzie **84/1** jeździł N4016-1306, natomiast na **81** kursował ikarus 280-1555. Tego dnia kómiczki DAF MB200-25 zastępował jelca L11-18 na linii do CH Franowo. 11.06. na linii **55** jeździł stanowczo zbyt ciasny ikarus 260-1744. Holender 871 skrzybiał przegubami na linii **6** w czwartek 13 czerwca. Pojemną niespodziankę sprawił pasażerom linii **84** jelec 1403, który kursował na niej 17 czerwca.

● **Wydziałowe ciekawostki.** Wagon nr 220 w trakcie naprawy (10.06. uległ kolizji, o której piszemy w *Magazynie 995*) otrzymał starą osłonę przednich reflektorów wykonaną z blachy i dnia 13.06. w pełni otablicowany pojawił się na linii... **4**. Ten gościnny występ był spowodowany ogólnymi brakami taborowymi na S3 – zbiegły się terminy OT zestawów 107+275 i 308+309, kolizja 318+319 (o której również piszemy w *Magazynie 995*) oraz badanie komisyjne wozu 65. 14.06. brygadę **4/12** zaszczylił swą obecnością skład 198+197, również w pełni otablicowany. Żeby było śmieszniej, na linii **D** pojawił się dość dziwnie oznakowany GT6-608. Z tyłu miał odbłaskowaną tablicę ze stopiątki, a z przodu dużą kwadratową tablicę, wciśniętą zamiast numeru brygady.

● **O jedną mniej.** Wszystko wskazuje na to, że pozbedziemy się kolejnej stowdówki. Badanie komisyjne wozu 65 wykazało pęknięcie czopa przegubu, co oznacza tylko jedno...

● **Niebezpiecznie na Ratajach.** Od 6 czerwca uruchomiono na stałe sygnalizację świetlną na rondzie Rataje. Układ sygnalizatorów dostosowano teraz do wymogów kodeksu drogowego, a więc zli-

kwidowano wszystkie sygnalizatory powtarzające sygnał świetlny zarówno dla tramwajów, jak i samochodów. Na rondzie co chwilę dochodzi do podbramkowych sytuacji, których reżyserami i aktorami są zdezorientowani kierowcy aut. Teoretycznie, według przepisów, pierwszeństwo ma tramwaj, będący przecież pojazdem szynowym. Jednakże kierowcy aut mają również zielone światło. Wielokrotnie usłyszeć można pisk opon i trzask opadających kłóców hamulców szynowych. Sytuacji nie poprawiają dodatkowe migające światła ostrzegawcze. Po spotkaniu przedstawicieli MPK, Policji i ZDM postanowiono zamontować z powrotem sygnalizatory zjazdowe dla tramwajów (za okręgiem ronda).

● **Tajemnicze poznańskie stowójki.** Dnia 16 kwietnia br. KMPS zwrócił się z pismem prośbą do MPK o udostępnienie schematów montażowych wagonów 102Na celem ich skopiowania dla kolegów z KMKM w Warszawie, którzy władają egzpoznańską 102Na-42. Po 41 dniach otrzymaliśmy następującą odpowiedź: „Niniejszym informujemy, że nie posiadamy w naszym archiwum schematów montażowych do tramwaju 102Na. Posiadane przez nas schematy dotyczą tramwajów 102N. Oprócz wagonów 102N przez krótki czas eksploatowanych było kilka wagonów 102Np, które jednak zostały przerobione w ramach NG na wagony 102N.” Bez komentarza.

● **Demolka.** Ofiarą bezmózgiego elementu chuligańskiego systematycznie padają kolejne pojazdy komunikacji miejskiej. Ze smutkiem dopisujemy do tej listy wagon GT8-680 i doczepkę 105NaD ze składu 260+259.

● **30-lecie Maltanki.** W sobotę 22 czerwca z okazji 30-lecia Maltańskiej Kolei Dziecięcej uruchomiona zostanie specjalna linia tramwajowa nr 22, która obsługiwana będzie historycznym taborem: N+ND 2602+2456 i 13N-115. Bilety tylko w cenie 2 zł sprzedawać będą konduktorzy w wagonach. Trasa tramwaju przebiegać będzie następująco: Zawady – Wyszyńskiego – Estkowskiego – Małe Garbary – pl. Wielkopolski – 23. Lutego – Mielżyńskiego – Fredry – Roosevelta – Zwierzyniecka – Kraszewskiego – Rynek Jeżycki – Dąbrowskiego – Fredry – Mielżyńskiego – 23. Lutego – pl. Wielkopolski – Małe Garbary – Estkowskiego – Wyszyńskiego – Zawady. Gwoli historycznej ścisłości dodajmy, że Maltanka, będąca kontynuatką kolejki harcerskiej kursującej od 1956 roku na Dębinie, w rzeczywistości w pierwszy kurs wyruszyła w dniu 21 lipca 1972 roku, aby uczcić kolejną rocznicę wydania Manifestu Lipcowego. Jednakże tegoroczne obchody przeniesiono na czerwiec, ze względu na spodziewane mniejsze zainteresowanie imprezą, która odbyłaby się podczas letnich wakacji. Szczegółowy rozkład jazdy linii 22 dostępny jest na internetowych stronach klubowych, pod adresem www.mpk.poznan.pl/kmps.

● **Zakręcona 6.** 5.06. po południu skład 234+233 linii 6 jadąc od Mostu Dworcowego, zamiast w Grunwaldzką, skręcił dopiero w Zwierzyniecką. Motorniczy jednak nie kontynuował jazdy przez Jeżyce i Przybyszewskiego do Grunwaldzkiej, lecz zafundował pasażerom namiastkę linii turystycznej: dojechawszy do Rynku Jeżyckiego skręcił w prawo w Dąbrowskiego, ponownie w prawo w Roosevelta i po ponownym przejechaniu Kaponiera trafił na właściwą trasę w ul. Grunwaldzkiej.

● **995, zgłoś się.** 6.06. podróż porannym A/4 (N4016-1326 z os. Rusa) odbiegała od typowego schematu. Autobus, jak zwykle, przyjechał spóźniony o cztery minuty. Na przystanku Piaśnicka wsiadł

Z pamiętnika lakiernika

numer pojazdu	poprzednia reklama	kolor poprzedniego podkładu	obecna reklama	kolor obecnego podkładu	uwagi
tramwaje					
174+173	Rexona	biało-zielony	-	barwy MPK	-
240+239	Manti	zielony	-	barwy MPK	-
284+285	Kwadrat	biały	TNT	biało-pomarańczowy	-
679	reklama niemiecka	czerwony	-	barwy MPK	-
876	Jedyńska	niebiesko-biało-zielono-szary	-	barwy MPK	-

opracował Łukasz Nowicki

mocno pijany pasażer i zaczął coś tam bełkotać, najpierw sam do siebie, stopniowo zaś zaczął szarpać pasażerów, ubliżać im, itp. Każdy, kto nie był zaczepiany, gapił się w szybę, jak to zwykle bywa w takich sytuacjach. Tył autobusu, gdzie siedział pijak, stopniowo się wyludniał, a koleś dał się coraz głośniejszy. W końcu, na ulicy Zamenhofs, podróżujący tym busem nasz klubowy kolega zadzwonił z komórki do Nadzoru Ruchu i poprosił o przyjazd radiowozu NN albo policji. Zgłoszenie zostało przyjęte. Po chwili, za rondem Rataje, dyspozytor Nadzoru Ruchu zadzwonił do informatora pytając, czy sprawa jest jeszcze aktualna. Dodał, że wystął już radiowóz, który będzie czekał na przystanku przy Wrocławskiej. W międzyczasie kierowca próbował wysadzić agresywnego pijaczka, ale mu się to nie udało. Na wspomnianym przystanku stał wiśniowy polonez NN, a obok oczekiwało dwóch funkcjonariuszy, którzy wsiadli do autobusu, a następnie szybko i sprawnie, wspólnie z kierowcą, wysadzili menela, który nie był w stanie samodzielnie przezwyciężyć siły grawitacji. Nasz klubowicz również opuścił wóz 1326 i zadzwonił pod 995, żeby podziękować za szybką i skuteczną interwencję. Spóźniony busik odstał jeszcze chwilkę na światłach awaryjnych, a następnie udał się w stronę osiedla Kopernika.

● **Utrudnienia.** Od 7 do 11 czerwca podłączano rurę kanalizacyjną do wznoszonego budynku PTBS przy ul. Roboczej. Z tego powodu w obie strony busy linii 71 jeździły objazdem następującymi ulicami: ... – 28. Czerwca – Fabryczną – Roboczą – Sikorskiego – Czarnieckiego – Roboczą – ... Na tymczasowej trasie pasażerowie korzystali z dodatkowych przystanków: w kierunku Os. Wichrowe Wzgórze: na ul. Sikorskiego po skrócie z ul. Roboczej (przystanek ZNTK), zaś w kierunku Os. Dębina na ul. Czarnieckiego po skrócie z ul. Roboczej (przystanek Bergera) oraz na ul. Sikorskiego przed skrzyżowaniem z ul. Roboczą (przystanek ZNTK).

● **Hamulce do wymiany.** Wjeżdżająca 13 czerwca do zatoczki przystankowej Os. Rusa II pszczołka 1257 (linia 52) dała popis działania układu ABS. Asfalt był suchy, nie padał deszcz, hamowanie nie było gwałtowne. Dlaczego zadziałał więc ABS? Ano dlatego, że układ hamulcowy tylnej osi był tak wyeksploatowany, że hamulce tarły o bębny, kwicząc przy tym radośnie.

● **Już obłuczony.** Lśniący świeżutkim lakierem ikarus 280-1512 szybko potrzaskał sobie pupkę. Dwaj kierowcy oglądali paskudne wgniecenie prawego naroża 13 czerwca na pętli Piątkowska. 1512 obsługiwał tego dnia 872.

● **Nasze M11...** Kolejny jelicz M11 z zajezdni A1 udaje się do Solca Kujawskiego w celu wykonania naprawy głównej. Tym razem nowy image uzyska

pochodzący z 1987 roku wóz 1413. Z Solca Kujawskiego przybył do zajezdni A1 jelicz M11, który zastąpi rozbitego w grudniu ubiegłego roku jelicza 1402. Otrzyma on ten sam numer, który był na skasowanym pojeździe. Do Poznania mają dotrzeć wkrótce jeszcze dwa soleckie jelicze.

● **68 po staremu.** Poznańskie Wodociągi i Kanalizacja poinformowały, że 13 czerwca w rejonie Podolan może wystąpić obniżenie ciśnienia wody, aż do jej całkowitego zaniku. Woda jednak grzecznie płynęła z kranów. Za to, 14.06. w związku z robotami wodociągowymi na wysokości przystanku Strzeszyńska II, wody nie było, wskutek czego red. Białas nie mógł wziąć porannego prysznica. Mógł za to, podobnie jak setki mieszkańców Podolan, od godziny 8:00 do końca dnia przejechać się linią 68 po trasie nawiązującej do tej sprzed otwarcia PST. Mianowicie „kacze” MAnY objeżdżały zamknięty odcinek Strzeszyńskiej, debiutując na ulicach Drukiennickiej, Szczawnickiej, Lutycykiej (w obu kierunkach) i dalej po zwykłej trasie. Mocno zdziwił się za to kierowca N36/1, który nocą bohatercko przecisnął się przez zwężoną w miejscu robót ulicę.

● **13-tego wszystko zdarzyć się może...** Wczesnym popołudniem na łuku, na którym plac Wiosny Ludów przechodzi w ulicę Podgórną, tramwaj linii 2 został przyblokowany przez bezczelnie stojący na torach renault safrane. Tramwaj stał i dzwonił – kierowca zaś stał i stał... Wówczas ujawnił się łysawy osobnik w glanach, który podbiegł do samochodu i wałąc pięściami w blachę oraz powtarzając magiczną formułę: „Sp... ch... z torowiska!” zmusił samochód do ruszenia i udrożnienia torowiska. Został za to nagrodzony promieniem uśmiechem motorowej dwójki.

● **Wyjechały.** 13 czerwca chyżo wychynęły najnowsze GT8, czyli wagony 679 i 681. Pierwszy posiada barwy MPK i obsługiwał 10/6, drugi natomiast jest cały biały i jeździł na 11/6. Od paru dni jeździ też 124+123 po NG. Fotele i kabina pozostały stare. Skład ten jest, jak zwykle, w barwach zakładowych.

**Tomasz Albrecht, Adam Białas,
Piotr Buczkowski, Bartosz Kaj, Grzegorz
Narkiewicz, Aneta Pałka, Maciej Rudzki**

Magazyn 995

29.05. Kilka minut po godzinie 13 17-latek wszedł na bok pierwszego wozu zestawu 306+307 (12/3). Stało się to na skrzyżowaniu ulic Królowej Jadwigi i Półwiejskiej. Z rozdartymi spodniami garnituru został przewieziony do szpitala. Ruch przywrócono po półgodzinie – w sznurczku utknęło 14 składów.

03.06. O godzinie 5:28 samochód marki Honda jechał ul. Naramowicką od Lechickiej prosto przez

Sklep modelarski „Pantera”, ul. Gąsiorowskich 3, tel. 866-46-42, poleca modele:

- kolejowe,
- lotnicze,
- pancerne,
- inne.

W sklepie „Pantera” otrzymacie bezpłatnie *Przystanek*.

skrzyżowanie z Serbską, natomiast opel astrajechał ul. Serbską w kierunku ul. Lechickiej. Oba pojazdy spotkały się na skrzyżowaniu. Opel po odbiciu się uderzył w neoplana 1307 (71/7), który zmierzał od strony Garbar w kierunku ul. Lechickiej. Ponieważ jego kierowca widział całe zdarzenie, więc zdążył się uprzednio zatrzymać. Przybyły na miejsce zdarzenia lekarz pogotowia stwierdził zgon kierowcy hondy. W autobusie zbita się szyba czołowa i zniszczyło całe podszycie. Do zajezdni Pusta, z której dopiero co zdążył wyjechać, odholowało go pogotowie techniczne. Pozostałe kursy wykonywała rezerwa czynna.

07.06. Kierująca samochodem marki Hyundai podczas skrętu z ul. Grochowskiej w Grunwaldzką (w kierunku Przybyszewskiego) spotkała się z **82/7** (ekolog 1636), śmigającym na Wichrowe Wzgórze. W wyniku kolizji wstrzymany został ruch tramwajów w kierunku r. Przybyszewskiego na całe 27 minut, gdyż wystąpiły trudności z usunięciem rozbitego z przodu i z prawej strony samochodu. Autobus po godzinie zjechał do zajezdni z uszkodzonym lewym przednim narozem.

09.06. O godzinie 8:36 **15/5** (186+185) połamata pantograf przejeżdżając przez skrzyżowanie Roosevelta / Most Teatralny. Spowodowało to 14-minutowe wstrzymanie, po którym tramwaj samodzielnie zjechał na a S1. Przez kolejny kwadrans ruchem kierował jeszcze NN.

10.06. Na r. Śródka opel jadący od strony Rataj pocałował helmuta 665, który jako **8/8** udawał się

na Miłostowo. W samochodzie pogięły się przednie i tylne drzwi z lewej strony, dach i zawieszenie prawych kół. Tramwaj prawie nie ucierpiał i pozostał na linii. Pozostałe bimby kierowano przez 20 minut do pętli Zawady.

10.06. 6/3 (skład 160+159) wybierała się na Budziszynską. Ponieważ przed skrzyżowaniem Grunwaldzkiej i Grochowskiej zatrzymała się za sygnalizatorem, więc motorniczy postanowił cofnąć skład. Tramwaj jednak zatrzymał się dopiero na przedzie **15/2** (220+219). Lekko wygięły się blachy i zbitły reflektory, co zmusiło **15/2** do zjazdu do zajezdni przy ul. Głogowskiej. Wstrzymanie trwało 16 minut.

11.06. Po południu na ul. Słowiańskiej ikarusowi 1524 (**90/4**) kierującemu się na Kazimierza Wielkiego drogę zjechał maluszek. Zmusiło to kierowcę autobusu do nagłego hamowania, w wyniku którego głowa jednego z pasażerów zderzyła się z barierką, zaś z tyłem autobusu zderzył się ciężarowy mercedes, który nie zdążył wyhamować. Pasażera autobusu do szpitala zabrano pogotowie. Ikarus doznał lekkiego wgniecenia dzerzaka. Z ruchu był wyłączony przez 3 kwadransy. Z rozbitej ciężarówki wyciekł płyn chłodniczy.

11.06. Na pętli Ogrody o godzinie 10:15, podczas podjeżdżania na przystanek początkowy, wykołcił się pierwszą osią ostatniego wózka holender 856 obsługujący **3/3**. Ciekawostką jest fakt, że stało się to na prostym odcinku toru. Nieszczęśnika wstawił Krupp. Pętla była przejezdna z wyjątkiem 10-minutowej przerwy, w trakcie której wyłączono prąd. Potem bimba zjechała do zajezdni.

11.06. Wcześniej rano **D/2** (118+117) galopujące na Sobieskiego, przejeżdżając przez skrzyżowanie Fredy i Niepodległości, starło się z jadącym prostopadle w kierunku Św. Marcina autobusem marki MAN. Uszkodzenia tramwaju: przednie oblochowanie. Autobus miał rozbite tylne lewe naroże i bok. Najpierw bimba zjechała na Gajową, a potem na S1. Przerwa trwała kwadrans.

12.06. O godzinie 4:55 przy wjeździe na PST ciężarowy mercedes, jadący ul. Roosevelta od strony Teatralki, spotkało się z **12/3** (318+319) pędzącą na Sobieskiego. Samochód wbił się między tramwaj a barierki i sygnalizator świetlny. Stamtąd wyciągnął go MPK-owski Star. W mercedesie pogięły się cały

przód oraz lewy i prawy bok. Podrapały się także prawe boki obu wozów tramwaju. Zatrzymanie trwało do godziny 5:20. Utknęło w nim 12 pociągów. Następnie uszkodzony skład zjechał na S3.

12.06. Helmut 678 (**11/1**) jadący na Zawady wykołcił się 3 i 4 wózkiem na skrzyżowaniu ul. Jana Pawła II i Kórnickiej. Pierwsze dwa wózki pojechały jak należy w stronę Śródką, a dwa ostatnie w stronę Rataj. Spowodowało to przerwę w kursowaniu bimb od 17:05 do 18:03 (napięcie w sieci wyłączono w godzinach 17:29–18:03). Tramwaje linii **1, 4, 5, 6, 7 i 11** w tym czasie jeździły objazdami. Uruchomiono także komunikację zastępczą – 4 autobusy.

13.06. O godzinie 12:00 wykołociła się całkowicie doczepka historycznego składu 2602+2456. Stało się to w trakcie odstawiania wagonu na tor zerowy w zajezdni przy ul. Gajowej po specjalnym przejeździe dla dzieci z podstawówki. Na 20 minut zatrzymaniu uległ ruch tramwajów linii **3** w kierunku Ogrodów (2 holendry zostały zablokowane). Po rozłączeniu wagon silnikowy wykonał rundkę przez Rynek Jeżycki, Dąbrowskiego, Roosevelta i Zwierzyniecką, a następnie wjechał do zajezdni od strony ul. Gajowej. Doczepkę w tory wciągnął Krupp. Zerwaniu uległ płetek i przewód międzywagonowy, a lekkiemu zarysowaniu blachy obu wozów; wygiął się też zagarniacz doczepki.

13.06. W **6/3** (dwuskład 138+139) zapaliło się okablowanie drugiego wózka drugiego wagonu. Miało to miejsce na skrzyżowaniu Reymonta i Wyspiańskiego. Motorniczy opanował ogień przy pomocy gaśnicy i już po 9 minutach kontynuował zjazd z Budziszynskiej na S1.

15.06. O godzinie 8:45 na środku r. Śródka zwarła się instalacja niskiego napięcia w pierwszym wagonie **11/5** (204+203) jadącej na Zawady. Spowodowało to 23-minutowe zablokowanie całego ronda. W korku utknęło 8 bimb, a pechowiec w końcu zjechał na Zawady, skąd go odholowano.

15.06. Na ul. Matejki o godzinie 10:50 został wstrzymany ruch pojazdów między ulicami Grottegra i Wyspiańskiego. Spowodowane to było akcją straży pożarnej, która zabezpieczała odpadającą elewację budynku. Autobusy linii **64** jeździły objazdem do 11:15 omijając przystanek Palmiarnia.

Natalia Rychlewicz, Adam Konieczka

Nowa siła miłośników?

11 maja 2002 r. zarejestrowany został działający w MPK Poznań Związek Zawodowy Tramwajarzy. Cele jego działania są podobne jak innych związków zawodowych: reprezentowanie pracownika wobec pracodawcy, organów państwowych i samorządowych, działanie na rzecz poprawy warunków pracy i płacy itp. Nowo powstały związek chce jednak również przywrócić godność i szacunek, jakimi cieszyli się tramwajarze w latach międzywojennych. Aby to osiągnąć, utworzona została w jego obrębie Komisja Historyczna. Oprócz dokumentowania i archiwizowania działalności związku, komisja pragnie też podejmować działania handlowe i marketingowe (również w ramach mającej powstać przy związku fundacji Tramwajarz) sprzyjające poprawie wizerunku poznańskich tramwajarzy. Ma to być m.in. doprowadzenie do unowocześnienia systemów informacji i dystrybucji biletów oraz stworzenie centrów obsługi pasażera na wzór tych, które znamy z Europy Zachodniej. Najważniejsze jednak dla tramwajowych hobbystów jest zaangażowanie Związku w ochronę i renowację zabytków komuni-

kacyjnych w Poznaniu. Będzie on podejmować akcje na rzecz ratowania unikatowej, XIX-wiecznej zajezdni przy ul. Gajowej oraz stworzenia tam Muzeum Komunikacji Miejskiej z prawdziwego zdarzenia: z ekspozycją pojazdów, maszyn, urządzeń oraz pamiątek po dawnych tramwajach i tramwajarzach. Zamierza (także w ramach wspomnianej już fundacji) doprowadzić do odrestaurowania niszczących historycznych wagonów, rozpropagowania w Poznaniu tramwajowej turystyki zarówno dla poznaniaków, jak i odwiedzających nasze miasto gości. Członkowie ZZT zdają sobie sprawę, że zadania te są trudne, choć nie niemożliwe do realizacji; zapewniają także, że strategia działania nie ogranicza się do przedstawionych powyżej „deklaracji ideowych”, szczegóły cały czas są dopracowywane i być może niedługo będzie można je upublicznić.

Związek liczy na pomoc i zaprasza do współpracy organizacje zrzeszające miłośników miejskiego transportu szynowego, nie tylko z Poznania. Przewodniczącym KH ZZT został niżej podpisany – kontakt pod nr telefonu 0-609 483 865.

Piotr Dutkiewicz

Przystanek

WYDAWCA: Klub Miłośników Pojazdów Szynowych, ul. Grotkowska 23a, 60-176 Poznań
ADRES REDAKCJI: ul. Grotkowska 23a, 60-176 Poznań
E-MAIL REDAKCJI: przystanek@o2.pl
REDAKTOR NACZELNY: Adam Konieczka, tel. 504398490
ZASTĘPCA RED. NACZ.: Jarosław Girstun
ZESPÓŁ REDAKCYJNY: Tomasz Albrecht, Adam Biały, Tomasz Gieżyński

STALI WSPÓŁPRACOWNICY: Krzysztof Dostatni, Marek Drewniak, Grzegorz Fedoryński, Remigiusz Grochowiak, Jakub Jackiewicz, Krystian Jacobson, Tomasz Kaczmarek, Jacek Kalicki, Michał Kamiński, Rafał Lamch, Wojciech Lemański, Krzysztof Lipnik, Mariusz Madej, Michał Musiał, Grzegorz Narkiewicz, Łukasz Nowicki, Marcin Pejski, Jakub Putyra, Maciej Rudzki, Natalia Rychlewicz, Ołaf Skrzymowski, Andrzej Soczówka, Sebastian Staschiok, Marcin Stiasny, Tomasz Szydłowski, Piotr Tomasik, Krzysztof Utracki

SKŁAD I EDYCJA STRON WWW: Adam Konieczka
DRUK: GRYF-DRUK, ul. Jana Pawła II, 61-139 Poznań

Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych i zastrzega sobie prawo do ich redagowania, skracania oraz opatrywania własnymi tytułami. Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczanych reklam i ogłoszeń.